

Частина I

НОРМАЛЬНИЙ
РОЗВИТОК

РОЗДІЛ 1

З ЧИМ ЛЮДЯМ ДОВОДИТЬСЯ МАТИ СПРАВУ

1

Чи можна судити людей за зовнішністю?

Усі знають, що людина, як і курка, походить з яйця. На дуже ранньому етапі людський зародок формує тришарову трубку: внутрішній шар виростає у шлунок та легені, середній — у кістки, м'язи, суглоби і кровоносні судини, а зовнішній — у шкіру й нервову систему.

Зазвичай усі три ростуть приблизно рівномірно, тож середньостатистична людина — це рівномірна суміш мозку, м'язів та внутрішніх органів. Однак у деяких зародків один шар росте активніше за інші, тож, коли янголи закінчують складати дитину до купи, у неї може бути більше нутрощів, ніж мозку, чи більше мозку, ніж м'язів. Коли стається саме так, діяльність особи часто більше стосується цього збільшеного шару.

Таким чином, ми можемо сказати, що, якщо середньостатистична людина є сумішшю, деякі люди «орієнтовані на травлення», деякі — «орієнтовані на м'язи», а деякі — «орієнтовані на мозок», відповідно до цього вони мають тіла травного типу, м'язового типу та мозкового типу. Люди з тілами травного типу повні, з тілами м'язового типу — кремезні, а з тілами мозкового типу — довгі. Це не значить, що вища людина буде мозковитішою. Це значить, що якщо людина, навіть невисока, видається довгастою, а не кремезною чи товстою, її часто більше турбуватиме те, що відбувається в голові, аніж те, що робити чи що поїсти; ключовий фактор — стрункість, а не зріст. З іншого боку, людина, яка створює враження повної, а не довгастої чи кремезної, зазвичай біль-

ше цікавитиметься хорошим стейком, аніж хорошою ідеєю чи довгою прогулянкою.

Науковці послуговуються словами грецького походження, говорячи про ці три типи тілобудови. Тих, чия форма тіла переважно залежить від внутрішнього шару зародка, називають *ендоморфами*, якщо вона залежить переважно від середнього шару — *мезоморфами*, а якщо від зовнішнього — *ектоморфами*. Ті ж корені видно в англійських словах *enter*, *medium*, *exit*, які з легкістю можна б писати як *ender*, *mesium* та *ectit*.

Позаяк ендодерма, внутрішня оболонка людського зародка, формує внутрішні органи черевної порожнини (*viscera*), ендоморфи зазвичай орієнтовані на живіт; середня оболонка формує тканини тіла (*soma*), тож мезоморфи зазвичай орієнтовані на м'язи; а зовнішня оболонка формує мозок (*cerebrum*), і ектоморфи зазвичай орієнтовані на мозок. Перекладаючи це латиною та грецькою, маємо *вісцеротонічного ендоморфа*, *соматотонічного мезоморфа* й *церебротонічного ектоморфа*.

Для церебротоніків слова прекрасні, але вісцеротонік знає, що якою мовою б не було надруковане меню, його не з'їси, а соматотонік — що об'єм грудної клітки не збільшити читанням словника. Тож краще дати цим словам спокій і розглянути, яких людей вони в цілому описують, знову ж таки, не забуваючи, що більшість людей — доволі рівномірні суміші і те, що ми кажемо, стосується лише крайніх виявів. Ці типи простіше вивчати на прикладі чоловіків, ніж жінок.

Вісцеротонічний ендоморф. Якщо людина належить до товстого типу, а не кремезного чи довгастого, найімовірніше вона буде округлою і м'якою, з широкими грудьми і ще більшим черевом. Представник цього типу радше поїсть, ніж дихатиме з комфортом. Найімовірніше, він матиме широке обличчя, коротку й товсту шию, широкі стегна та верхню частину рук і малі ступні й кисті. Такий чоловік матиме надто розвинуті груди і в цілому здаватиметься дещо роздутим, ніби повітряна кулька. Шкіра в нього м'яка

й гладенька, а лисіючи (що з такими чоловіками стається доволі рано), він передусім втрачає волосся на маківці.

Найкращий приклад представника цього типу — низенький, опецькуватий, розпашілий представник компанії із сигарою в зубах, який завжди має такий вигляд, наче ось-ось постраждає від інфаркту. Хорошим представником його робить любов до людей, вечірок, бань та зібрань; він легкий та приємний у спілкуванні, його почуття просто зрозуміти.

Череву в нього велике, бо повне нутрощів. Він любить поглинати любов та схвалення нарівні з їжею. Для нього бенкет у супроводі людей, яким він подобається, — втілення добре проведеного часу. Важливо розуміти природу таких людей. Не варто сприймати на віру їхню поведінку, вони часто жартують з себе, коли в доброму гуморі. Добре буде ввічливо усміхнутися у відповідь та стримати сміх, бо згодом, коли зіпсується настрій, чужий сміх може їх розлютити, хай навіть вони самі провокували його жартами.

Соматотонічний мезоморф. Якщо чоловік радше кремезний, аніж повний чи довгастий, найімовірніше він буде грубуватим і м'язистим. Він схильний мати масивні руки й ноги, груди й живіт будуть добре сформовані та пружні, грудна клітка більша за живіт. Він радше дихатиме, ніж їстиме. У нього кістлява голова, широкі плечі, квадратна щелепа. Шкіра товста, груба, пружна, легко засмагає. Якщо він лисіє, то зазвичай з лоба.

Ліл Ебнер¹ та інші люди дії належать саме до цього типу. З них виходять хороші рятувальники та будівельники. Вони люблять викладатися, мають сильні м'язи й залюбки ними користуються. Їх приваблюють пригоди, фізичні вправи, бійки, перемоги у всьому. Вони зухвалі й нестримні, люблять підпорядковувати собі людей та речі. Знаючи, що дає втіху таким людям, можна зрозуміти, чому вони нещасні у деяких ситуаціях.

¹ Герой сатиричного американського коміксу Ела Каппа про американську провінцію, який виходив з 1934 по 1977 рр.

Церебротонічний ектоморф. Людина з видовженою будовою тіла найімовірніше має тонкі кістки й м'язи. Представник цього типу має похилі плечі, плаский живіт із втягнутим шлунком, довгі ноги. Шия та пальці теж довгі, обличчя має форму видовженого яйця. Шкіра тонка, суха, бліда, облісіння стається нечасто. Такий чоловік схожий на забудькуватого професора, і часто саме таким і є.

Хоча такі люди доволі неспокійні, вони люблять економити енергію і не надто рухливі, радше спокійно сидітимуть на самоті й уникатимуть клопотів. Негаразди сильно засмучують їх, і вони від них утікають. Друзі не дуже добре їх розуміють. Вони рухаються поривчасто і так само відчують. Людина, яка розуміє, як легко люди цього типу впадають у тривогу, часто може допомогти їм краще влитися до агресивного й комунікабельного світу ендоморфів та мезоморфів.

У тих особливих випадках, коли люди точно належать до того чи того типу, зовнішність може вказувати на певні риси особистості. Коли психіка бореться з собою чи зовнішнім світом, спосіб цієї боротьби почасти визначається типом. Вісцеротоніка вабитиме вечірка, де можна їсти, пити й спілкуватися, замість того щоб займатися справами; соматотонік прагнутиме щось зробити, отримати контроль над ситуацією, навіть якщо його дії безглузді й непродумані; а от церебротонік може усамітнитися й обдумувати проблему там, де краще було б вдатися до дії чи забути про негаразди в хорошій компанії.

Позаяк ці риси особистості залежать від розвитку шарів зародка, з якого розвинулася ця людина, їх важко змінити. Менше з тим, варто знати про ці типи, щоб мати принаймні якийсь натяк на те, чого чекати від свого оточення, щоб зважати на різноманітність людської природи, а отже, усвідомлювати й опановувати власні природні схильності, які можуть підштовхувати людину до повторення однакових помилок знову і знову. Система «шарів яйця» — найкращий з відомих у наш час способів судити за зовнішнім виглядом.

2

Звідки береться енергія людини?

Щоб зрозуміти щось у цьому світі, спочатку треба спитати, з яких частин воно складається і як саме, а потім — звідки береться його енергія та як ця енергія спрямовується у потрібні канали. Щоб зрозуміти автомобіль, треба спершу описати різні його частини і їхнє розташування, а тоді — як енергія бензину змінюється на обертовий рух через роботу механізму. Так само слід чинити, щоб зрозуміти замерзлий водяний насос, зламаний телевізор, захоплену комету, прекрасний водоспад, дерево, що росте, чи розлючену людину. Конструкція зветься *структурою*, а спосіб дії — *функцією*. Щоб зрозуміти Всесвіт, ми вивчаємо його структуру та функцію. Щоб зрозуміти атом, ми вивчаємо його структуру й функцію. Тоді ми можемо керувати кораблем і будувати атомні двигуни.

Ми бачили, що структура людини складається з трьох видів тканин, і поєднання цих тканин частково визначає, як людина діє та реагує. Якщо розглянути залози й мозок, ми отримаємо певні відомості про те, як контролюється енергія людини під час функціонування.

Як нам відомо, енергія людини походить з їжі й кисню. Кількість спожитої їжі разом з запасами тіла визначає кількість енергії, що може бути вивільнена завдяки кисню. Результат травлення — перетворення їжі на доволі прості речовини, які можна запасати й використовувати за потреби, щоб вивільнити енергію через хімічні зміни. Оцет та сода піняться у склянці, вивільняючи тепло, яке і є енергією. Речовини тіла сполучаються з киснем у дещо складніший спосіб і так само виробляють тепло, тож певна кількість їжі виробляє певну кількість калорій енергії для тіла. Те, як це тепло перетворюється на потрібну тілу енергію, ще не до кінця встановлено.

Ми визнаємо дві форми людської енергії — тілесну та психічну, так само як енергія, завдяки якій рухається автомобіль, походить частково від двигуна і частково від водія.

Залози сильно впливають на швидкість використання тілесної енергії і те, з якою метою вона використовується. Щитоподібна залоза працює як акселератор, змушуючи людину працювати з високою чи низькою швидкістю. Вона може підтримувати вищу швидкість, ніж дозволяє харчування, тож заради енергії людина використовуватиме всі доступні резервні речовини, як-от жир, — внаслідок цього люди з надактивною щитоподібною залозою схильні втрачати вагу. З іншого боку, ця залоза може так уповільнити людину, що її потреба в енергії буде менша за спожиту їжу, надлишок зберігатиметься у вигляді жиру й інших речовин — саме тому люди з недостатньо активною щитоподібною залозою схильні до набору ваги.

Якщо щитоподібну залозу можна порівняти з акселератором двигуна, так само можна сказати, що надниркові залози подібні до ракетних запалів. Коли нам потрібен додатковий поштовх, вони різко випускають велику кількість енергії. Зазвичай це стається, коли ми змушені битися чи тікати; надниркові залози спонукають нас до дії, коли ми розлючені чи перелякані. Іноді ми розлючені чи перелякані, не маючи змоги щось із цим зробити, а отже, не маючи змоги використати надлишок енергії. Ця енергія мусить кудись подітися, тож, якщо нормальний шлях її використання заблоковано, вона спрямовується на м'язи серця чи інших внутрішніх органів, спричиняючи калатання та інші неприємні відчуття. У будь-якому разі, зайва енергія не може просто зникнути: не використана на бій чи втечу або скорочення серця та інших внутрішніх органів, вона накопичується, поки не знайде нагоди проявитися прямо чи опосередковано, як ми побачимо далі.

І щитоподібна, і надниркові залози у різних людей працюють по-різному. Через роботу щитоподібною залозою деякі люди завжди перебувають у русі, а деякі — завжди мляві. Існують й інші причини такої різниці у виході енергії, але, намагаючись встановити причину неспокою чи млявості, завжди слід брати до уваги стан цієї залози. Так само не слід забувати про надниркові залози там, де йдеться про різницю збудливості. У деяких людей надниркові

залози дуже чутливі, тож вони часто перебувають у стані внутрішнього безладу, тоді як інші ніколи не відчують припливу тваринної сили з глибоким гнівом чи панікою.

Щитоподібна залоза впливає на загальний обсяг енергії людини, незважаючи на те, на що ця енергія використовується. Надниркові залози вивільняють додаткову енергію, аби допомогти людині позбутися загрози чи перепони шляхом або втечі, або знищення чи поспішного вигнання загрози.

Статеві залози також впливають на вихід енергії. Подібно до енергії, яку викликають надниркові, вона є джерелом сили для певних цілей. Можна сказати, що надниркові залози підтримують інстинкт самозбереження, даючи додаткову силу для руйнування чи втечі, а сім'яники та яєчники підтримують статевий інстинкт, підвищуючи зацікавленість у певній конструктивній діяльності. Їхня приземлена ціль пов'язана зі статевим актом, але частина енергії, яку вони виділяють, може бути використана для будь-якої романтичної чи піднесеної діяльності, що дає відчуття наближення, приязні або творчості.

Розглядаючи ці залози, слід розуміти, що ми не маємо права називати їх джерелом енергії та бажання творити чи знищувати; однак вони додають гостроти таким бажанням і вивільняють *додаткову* енергію на те, щоб їх здійснити. Старші люди, чиї залози слабшають, все ще можуть творити й руйнувати, але зазвичай їм бракує пристрасного захвату й сконцентрованої енергії, властивих молоді.

До того ж залози не впливають на те, як саме застосовується вивільнена енергія. Наприклад, надниркові залози роблять м'язи рук та ніг сильнішими й швидшими, але не визначають, чи їх буде використано для бою, чи для втечі. Статеві залози дають людині відчуття сили й неспокою, посилюють привабливість сторонніх об'єктів, особливо інших людей, зазвичай протилежної статі, але вони не визначають ані того, як вона йтиме на зближення з людьми, ані кого вона обере. Людина з самими залозами і без мозку виявить не більше ініціативи, ніж пляшка вина, що бродить. Це можна про-

демонструвати, видаливши кішці зовнішні частини мозку. Під впливом надниркових залоз вона матиме напади люті майже без стимулів, буде готова до насильницьких дій, але не знатиме об'єкта люті й не зможе дієво впоратися з тим, що їй насправді загрожує. Вона збуджується, але не знає, проти кого чи чого мусить діяти. Для ефективних дій задля досягнення конкретної мети необхідний мозок.

Цікавий зв'язок між залозами й мозком забезпечує гіпофіз, «головна залоза», що контролює інші. Вона знаходиться точно під мозком і тісно з ним зв'язана, тож під керівництвом нижньої, примітивнішої частини мозку може надсилати хімічні повідомлення іншим залозам.

Енергію думок та почуттів складніше зрозуміти, ніж енергію руху, і ми майже нічого не можемо сказати про її джерело. Відомо, що ця енергія витрачається під час активності мозку: можна спостерігати, що мозок видає електричні хвилі й споживає кисень. Це може значити, що енергія, яку використовує мозок, не надто відрізняється від тієї, яку споживає тіло; це цілком може бути іншим використанням тієї ж енергії. Можна експериментальним чином показати різницю в електричній напрузі між тілом та мозком і між різними частинами мозку; ця різниця змінюється, коли мозок активний. Так ми бачимо, що розумова активність супроводжується електричними явищами.

Чимала частина психічної енергії витрачається на те, щоб нічого не робити, чи радше на те, щоб утриматися від дій. Одна з головних функцій мозку полягає в тому, щоби стримувати активність людини, попереджуючи надмірне збудження нервової системи, як у випадку з кішкою з неповним мозком. Жорсткий контроль над нижньою нервовою системою потребує енергії, так само як керування запрягою нестримних коней.

Психічна енергія також потрібна для розділення певних ідей та почуттів, щоб психіка залишалася охайною. Якби різні ідеї та враження могли б безборонно змішуватися, психіка людини була б неупорядкованою, мов копиця сіна. Якщо зазвичай розділені ідеї

чи емоції сходяться разом, як у жартах чи бентежних ситуаціях, енергія, яка використовувалася на їхнє розділення, реалізується в інших проявах, — наприклад, вона може спричинити вибух сміху, сльози чи рум'янець.

У ситуаціях, що стосуються, наприклад, соціального престижу, відчуття поваги, яке можуть мати «нижчі», завдяки психічній енергії зазвичай відділяється від обурення, яке можуть викликати подібні ситуації. Іноді стримане обурення може відверто проявитися у бунтівних діях. У інших випадках воно може почасти проявитися замасковано, у формі жарту; тоді енергія, яка йшла на те, щоб стримувати його, звільняється у слухачів і, на додачу до звільненого обурення, дає заряд енергії, що проявляється в усмішці чи сміху.

Це можна проілюструвати анекдотом про жінку, яка сіла в автобус і відмовилася платити. Коли водій наполіг, що вона мусить або заплатити, або вийти з автобуса, жінка пихато мовила: «Ви не можете змусити мене платити. Я одна з директорських дружин». Водія це не вразило. «Мені однаково, хай ви хоч *єдина* дружина директора, а платити доведеться», — відповів він, на втіху іншим пасажирам.

У цьому прикладі слухачі співчутливо пережили подумки той самий процес опору та вивільнення обурення, який відкрито продемонстрував водій. Він використав звільнену енергію на слова; вони ж пустили свою на усмішки. В обох випадках до неї додалась енергія від відкритого зведення до купи ідей заможності та полігамії. Відкриття цього прихованого зв'язку та інших вивільнило блоки енергії, яку різні групи пасажирів використали на сміх, усмішки, розмови чи висловлення роздратування.

Отже, ми бачимо, що наша енергія походить з їжі, яку ми споживаємо, та повітря, яким ми дихаємо, і що залози відіграють важливу роль у визначенні швидкості, з якою вона вивільняється у час спокою та час збудження, тоді як мозок визначає точну мету її використання. Таким чином, якщо присутнє бажання змінити обсяг чи напрям енергії, яку видає людина, можна використати три підходи. Зміна продуктивності енергії, отриманої з їжі та повітря, на-

лежить до медицини внутрішніх органів і постає у випадках хвороб печінки, легень чи м'язів, анемії тощо. Зміна виробітку енергії за лозами — складна робота, над якою лікарі та психіатри можуть працювати разом. А контроль енергії мозком — проблема психіатрії, про яку йтиметься до кінця цієї книги.

3

Для чого нам мозок?

Мозок раніше не зовсім точно порівнювали з телефонним комутатором, бо він створює зв'язок між ідеями, подіями та нашими реакціями. Навіть у цьому мозок значно складніший за те, що може створити людина: в одному мозку більше зв'язків, ніж було б на всесвітньому комутаторі, якби кожна людина мала свій телефон. На додачу до цього, одна частина мозку, видається, спроможна в разі потреби замінити іншу з легкістю, невластивою для створеного людиною комутатора. Нині його можна порівняти з комп'ютером. Деякі ділянки мозку, ймовірно, справді працюють, як комп'ютер, утім мозок, знову ж таки, можна назвати найкомпактнішим, найпрогресивнішим, найефективнішим комп'ютером із системою самокорегування, який тільки бачив цей Усесвіт.

Мозок знаходиться у верхній частині черепа. Він почасти розділений посередині і за розміром подібний до великого кокоса. Спинний мозок має форму тонкого ціпка з наверхником. Головний мозок оточує цей наверхник і зв'язаний з ним мільйонном крихітних нервових волокон.

Люди часто цікавляться тим, яку частину мозку ми використовуємо насправді і без якої частини могли б обійтися. Іноді мозок отримує пошкодження до, після або під час народження, і тоді на ці питання можна відповісти, позаяк ушкоджена частина мозкової речовини через деякий час може розчинитися і її замінить водяниста речовина. У таких випадках дивовижно те, що

велика частина мозку може бути зруйнована, а людина чи її друзі навіть не знатимуть, що щось не так. Один чоловік мав кілька таких водянистих утворень у мозку, тож від народження в нього залишилася хіба що половина мозкових тканин, і однаково він цілком нормально закінчив школу й був хорошим автомеханіком на той момент, коли прийшов до лікаря. Єдиною причиною для того візиту стали раптові напади епілептичних судом. До цього ані він сам, ані його рідні навіть не підозрювали, що щось не так. Тільки коли він прийшов до фахівця, той помітив дещо надзвичайне. Невеликі неправильності в зорі та розвитку м'язів, які ніколи не заважали пацієнтові, тому він навіть не помічав їх, змусили невролога зробити спеціальні рентгенівські знімки, на яких і стало видно дірки в мозку.

Деякі частини мозку мають спеціальне призначення, а от інші спроможні поступово замінити одна одну. Якщо розрідиться одна зі спеціальних частин, людина не зможе далі виконувати ту функцію, за яку ця частина відповідала. Якщо зникає половина потиличної ділянки мозку, людина не зможе бачити половину того, що знаходиться перед нею, і стане наполовину сліпою (утім, наприклад, не на праве око, а на праву половину кожного ока). Якщо розрідяться обидві сторони потиличної ділянки, вона стане майже повністю сліпою. У деяких випадках інші частини мозку можуть перебирати навіть обов'язки цих спеціальних ділянок. Апоплексичний удар, який інакше називають інсультом, спричиняється руйнуванням ділянки мозку, що контролює певні м'язи. Коли ця ділянка псується, м'язи стають жорсткі й не піддаються контролю. Однак завдяки тривалій роботі інші частини мозку можна навчити перебирати на себе ці функції, тож деякі пацієнти можуть цілковито оговтатися після інсульту. У випадку автомеханіка, про якого йшлося вище, зруйнована мозкова частина здебільшого не мала спеціальних функцій, тож він міг вести нормальне життя.

Причина того, що ми можемо обходитися без значної частини мозкових тканин, полягає в тому, що мозок зазвичай діє як єдине

ціле. У цьому аспекті, як і в багатьох інших, він відрізняється від комутатора чи комп'ютера. Якби було зруйновано деякі телефонні лінії у Франції, телефонне обслуговування по всій країні зменшилося б. Так само, якби було зруйновано частину пам'яті комп'ютера, який містить французькі словники, спроможність комп'ютера перекладати з французької зменшилася б. Але якщо людина вивчить французьку, це знання не можна почасті знищити, зруйнувавши окрему ділянку мозку, бо вона знає французьку всім мозком, а не його частиною. Не існує ніякої «мовної гулі»¹. Практично можна сказати, що відсутність деяких частин мозку впливає на знання, мислення та інші аспекти психіки не більше, ніж відсутність однієї ноги. Насправді в реальному житті відсутність ноги часто спричиняє більше психічних симптомів, ніж брак мозкових тканин.

Мозок слід розглядати як частину енергетичної системи, якою є людина. Якщо дивитися на нього саме так, можна припустити, що мозок має іншу функцію, не менш важливу за аналог функцій комутатора чи комп'ютера: зберігання енергії. Є свідчення того, що мозок насправді це робить. Пригадаймо випадок кішки з видаленою частиною мозку — тварина, схоже, не могла стримувати свої відчуття і за найменшої провокації давала волю люті. Так само вона була неспроможна зберігати спогади про те, що сталося, чи відтерміновувати інші реакції, як-от рух кінцівок у відповідь на стимул. У людей з цілим мозком добре розвинута спроможність зберігати психічну енергію. Нормальні дорослі можуть відкладати свої почуття до моменту, коли буде доречніше їх виразити, замість того щоб необмежено лютувати; вони можуть зберігати спогади і звертатися до них згодом; вони можуть стримати бажання ворухити кінцівками у відповідь на стимул — мусять робити це в кріслі дантиста. Бувають випадки, коли для лікування певних видів захворювань² порушується цілісність лобової

¹ Існує очевидний виняток — складне захворювання, що називається «афазією», якого ми тут не торкатимемося. (Прим. авт.)

² Ідеться про лоботомію, яку раніше активно використовували для лікування психоневрових захворювань.

ділянки мозку, а тоді ми бачимо прояви, що свідчать про неспроможність людини стримувати свої почуття та імпульси так, як із цілим мозком. Після такої операції людина діє імпульсивніше та демонструє свої почуття швидше, ніж раніше.

Якщо ми припустимо, що зберігання енергії — функція мозку, це дозволить пояснити багато загадкових речей. З цієї точки зору мозок — це орган чекання.

Один з найважливіших аспектів поведінки в сім'ї та соціумі і стосунків між людьми — спроможність стримувати енергію, не впадаючи у відчай, якщо розум підказує, що краще стриматися і поки не діяти. Якщо наше припущення правильне, то саме мозок зберігає енергію, виділену залозами та іншими джерелами, до належного моменту, і ця здатність мозку відіграє важливу роль у тому, щоб попередити дурниці, які людина може скоїти, бо до цього закликає накопичене напруження. Можна навіть уявити, що мозок заряджається і розряджається у повсякденному житті, як жива батарея, що ілюструє «Випадок Десятидоларового Запотиличника».

Мідас Кінг, власник Олімпійського консервного заводу, був огрядним, метушливим, дещо дратівливим вісцеротоніком. Того сезону справи в заводу йшли не дуже добре — усі працювали на межі можливостей, постійно змінювався штат працівників, і часто виникали помилки, іноді серйозні. Дні містера Кінга були сповнені неприємностей, та на роботі він завжди намагався тримати себе в руках. Він прийшов до лікаря Тріса за психіатричним лікуванням підвищеного кров'яного тиску.

Місіс Кінг, яка прийшла разом з ним, розповіла лікарю про інцидент, який стався напередодні. Прийшовши з роботи, містер Кінг здавався цілком спокійним, аж поки їхній трирічний малюк не завинив чимось, за що містер Кінг несподівано дав йому жахливого запотиличника. Він почувався правим, але дружина сказала, що це вже занадто, підхопила хлопчика на руки й понесла втішати. Гнів містера Кінга спричинило те, що малюк розірвав доларову купюру. Тепер він шкодував про те, що так вчинив.